

MEDICINFORBRUG - OVERBLIK

2. kvartal 2017

Kvartalstal fra Lægemiddelstatistikken

SUNDHEDSDATA-
STYRELSEN

1. Det samlede lægemiddelsalg

'MedicinForbrug - Overblik' opgør udviklingen af det samlede salg af lægemidler i primærsektoren undtagen de håndkøbslægemidler, der må sælges uden for apotek.

Denne opdatering viser et lille fald i omsætningen, samt et lille fald i mængdeforbruget af lægemidler fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017:

- Den samlede omsætning er faldet med 70,9 mio. kr. (-2,8 %)
- Det samlede mængdeforbrug¹ er faldet med 7,5 mio. DDD (-1,1 %)

1.1 Udvalgte lægemiddelgrupper

'MedicinForbrug - Overblik' ser derudover nærmere på nogle udvalgte lægemiddelgrupper, hvor ændringen i omsætning eller mængde i forhold til samme kvartal året før er mere end 10 % eller 5 mio. kr. pr. mængdeenhed. Mange lægemiddelgrupper ændrer sig over længere tid og kan derfor være med flere kvartaler i træk.

1.1.1 Lægemiddelgrupper i 2. kvartal 2017

1.1.1.1 Stigninger i forbrug eller omsætning

- Direkte faktor Xa hæmmere (blodfortyndende midler)
- Insulin degludec (type 1- og type 2-diabetes)
- Atorvastatin (forhøjet kolesterol)
- Adrenergika i kombination med anticholinergika (KOL)
- Lercandipin (forhøjet blodtryk)

1.1.1.2 Fald i forbrug eller omsætning

- Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation (astma og KOL)
- Antipsykotiske midler
- Adrenergika i kombination med kortikosteroider eller andre midler, ekskl. anticholinergika (astma og KOL)
- Citalopram (antidepressive midler)
- Gestoden og ethinylestradiol (3. generations p-piller)

---

¹ Lægemidler, der ikke kan opgøres i definerede døgndoser (DDD), er ikke med i det samlede mængdeforbrug (svarende til 9 % af omsætningen).

2. Omsætnings- og forbrugstal for 2. kvartal 2017

Tabellen viser en Top 5 for lægemidler med størst ændring i omsætning og en Top 5 for lægemidler med størst ændring i mængdesalg (se kriterier for de to Top 5-liste sidst i dokumentet). Tabellen viser omsætning, mængdesalg og gennemsnitlig pris pr. mængdeenhed for de udvalgte lægemiddelgrupper. Bemærk at lægemidler, der må sælges uden for apotek, ikke er medtaget.

Tabel 1 Omsætnings- og forbrugstal for 2. kvartal 2017

Lægemiddelgruppe	ATC-kode ²	Omsætning			Mængdeforbrug			Pris pr. DDD			
		Mio. kr.	Forskel i mio. kr.	(%)	Mio. DDD ³	Forskel i mio. DDD	(%)	Kr.	Forskel i kr.	(%)	
Top 5 omsætning											
Direkte faktor Xa hæmmere	↑ B01AF	123,5	38,4	45	4,7	1,5	47	26,26	-0,28	-1	
Insulin degludec	↑ A10AE06	21,5	13,8	179	1,2	0,8	180	17,39	-0,06	0	
Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation	↓ R03B	81,3	-21,6	-21	9,4	-0,5	-5	8,65	-1,76	-17	
Antipsykotiske midler	↓ N05A	57,8	-16,7	-22	6	-0,1	-1	9,62	-2,65	-22	
Adrenergika i komb. m. kortikosteroider eller andre midler, ekskl. anticholinergika	↓ R03AK	116,2	-13,3	-10	8,4	-0,1	-2	13,83	-1,32	-9	
Top 5 mængde											
Atorvastatin	↑ C10AA05	9,7	0	0	40	5,9	17	0,24	-0,05	-17	
Adrenergika i komb. m. anticholinergika	↑ R03AL	32,7	5	18	2,5	0,7	40	13,15	-2,44	-16	
Lercanidipin	↑ C08CA13	2,2	-0,1	-5	4,7	0,6	14	0,47	-0,09	-16	
Citalopram	↓ N06AB04	3,7	-1,8	-33	8,9	-1,2	-12	0,42	-0,13	-24	
Gestoden og ethinylestradiol	↓ G03AA10	1,1	-0,4	-26	2,2	-0,7	-25	0,51	-0,01	-2	

Note: 'Simvastatin' (C10AA01) indgik på Top 5 Mængde, men er ikke medtaget på listen. Det skyldes, at lægemidlet hører under ATC-gruppen 'atorvastatin', som er repræsenteret på listen. I afsnittet 'Top 5 Mængde' er lægemidlet dog inkluderet i teksten. 'Direkte faktor Xa hæmmere' (B01AF) og 'Insulin degludec' (A10AE06) indgik begge på Top 5 Mængde, men er ikke medtaget på listen, fordi lægemidlerne er repræsenteret på listen Top 5 Omsætning. Lægemidler, der må sælges uden for apotek, er ikke medtaget.

² ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation. Et globalt klassifikationssystem, der inddeler lægemidler i forskellige grupper (vha. ATC-koder) efter deres primære virkeområde (se www.whocc.no)

³ DDD: Defineret døgndosis. En global måleenhed, der bruges til at opgøre mængdeforbruget af lægemidler. Ikke alle patienter tager 1 DDD om dagen (se www.whocc.no)

3. Top 5 Omsætning

Direkte faktor Xa hæmmere (blodfortyndende midler)

Lægemedlerne, som er en undergruppe af NOAK (non-vitamin K orale antikoagulantia), bruges til at forebygge blodpropper primært hos patienter med atrieflimren. Fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 er omsætningen for undergruppen steget med 38,4 mio. kr., hvilket placerer gruppen på en 1. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i omsætning i endnu et kvartal. Der ses fortsat en markant stigning i både omsætning og forbrug af disse relativt dyre lægemidler, både af Xarelto (rivaroxaban) og Eliquis (apixaban). En stigning i mængdeforbruget på 1,5 mio. DDD i forhold til samme kvartal året før gør desuden, at gruppen placeres på en 2. plads over midler med størst stigning i mængde. I juni 2016 blev et nyt NOAK-middel Lixiana (edoxaban) markedsført. Det er nu taget i brug, og forbruget kan følges pr. måned på statistikken 'Nye lægemidler'.

- › [Læs mere om blodfortyndende midler i 'MedicinForbrug - Indblik: Forbruget af blodfortyndende lægemidler stiger fortsat'](#)
- › [Læs mere om forbrug af blodfortyndende midler i nyeste opdatering af statistikken medstat.dk fra 2016](#)
- › [Find Statistikken over Nye lægemidler på eSundhed.dk](#)

Insulin degludec (type 1- og type 2-diabetes)

Insulin degludec er en langtidsvirkende insulinanalog, som bruges til behandling af diabetes – både type 1- og fremskreden type 2- diabetes. Fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 er omsætningen steget med 13,8 mio. kr. Mængdeforbruget er i samme periode steget med 0,8 mio. DDD, og lægemidlet er også blandt de lægemidler med størst ændring i mængde, men er kun vist under omsætning i Tabel 1. Insulin degludec (Tresiba) har været på markedet siden 2013, men indtil januar 2016 uden tilskud. Tilskudsstatus blev ændret til generelt tilskud som følge af en prissækning fra firmaets side, hvilket har ført til et stigende salg. Der ses i samme periode et mindre fald i forbruget og omsætningen af to andre midler med langtidsvirkende insulinanaloger, hhv. Lantus og Levemir. I januar 2017 blev et nyt kombinationspræparat med insulin degludec og GLP-1-analogen liraglutid (Xultophy) markedsført, og forbruget kan følges pr. måned på statistikken 'Nye lægemidler'.

- › [Find Statistikken over Nye lægemidler på eSundhed.dk](#)

Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation (astma og KOL)

Inhalatorerne, som indeholder enten binyrebarkhormon (ICS) eller anticholinergika (LAMA), bruges til behandling af astma og KOL (kun LAMA). Omsætningen af disse midler er i 2. kvartal 2017 faldet med 21,6 mio. kr., og faldet drives primært af et faldende mængdesalg af tiotropium, det hyppigst anvendte LAMA. Det skyldes formentlig, at mængdesalget i samme periode er steget markant for kombinationspræparater indeholdende LAMA og langtidsvirkende adrenergika (LABA). Disse kombinationspræparaterne optræder i dette kvartal på listen over Top 5 Mængde. Foruden faldet i mængdesalget af tiotropium ses et mindre fald i omsætningen af budesonid, det hyppigst anvendte ICS. Faldet skyldes, at en stor del af mængdesalget af budesonid er flyttet til inhalatortypen Easyhaler, som har en lavere gennemsnitspris pr. DDD i forhold til budesonid i andre typer af inhalatorer.

Antipsykotiske midler

Antipsykotiske midler bruges til at behandle psykotiske tilstande, herunder skizofreni. Der ses endnu et kvartal med faldende omsætning af disse midler, som i dette kvartal er 16,7 mio. kr. lavere end i samme kvartal året før. Faldet drives hovedsageligt af et fald i den gennemsnitlige pris pr. DDD for midlet quetiapin, især som depottabletter. Både IRF og RADS anbefaler, at depottabletterne ikke anvendes som førstevalg, idet depotformuleringen ikke er fundet effekt-mæssigt ligeværdig med almindelige tabletter, og dette kan være en mulig forklaring på de faldende priser. Endvidere er prisen pr. DDD faldet for midlet risperidon, som også bidrager til det observerede omsætningsfald.

Adrenergika i kombination med kortikosteroider eller andre midler, ekskl. antikolinergika (astma og KOL)

Inhalatorerne indeholder langtidsvirkende adrenergika (LABA) i kombination med binyrebarkhormon (ICS) og omtales som LABA/ICS. Omsætningen af midlerne er fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 faldet med 13,3 mio. kr., og omsætningen har været faldende siden 2. kvartal 2014. Faldet drives primært af et fald i omsætningen af hhv. salmeterol i kombination med fluticason og formoterol i kombination med budesonid. For kombinationer med salmeterol og fluticason ses særligt et stort fald i både antal personer i behandling, det samlede mængdeforbrug og den gennemsnitlige pris pr. DDD for den hyppigt anvendte inhalator Seretide. Faldet i prisen pr. DDD er formentlig et resultat af ændrede behandlingsvejledninger, og som følge heraf revurderinger af tilskudsstatus for astma/KOL-lægemidler. For kombinationer med formoterol og budesonid skyldes faldet i omsætning, at forbruget af disse i høj grad er rykket til den billigere inhalatortype Easyhaler. Læs mere om betydningen af revurderingerne i afsnittet 'Adrenergika i kombination med anticholinergika (KOL)' nedenfor.

4. Top 5 Mængde

Atorvastatin (forhøjet kolesterol)

Statiner er de mest anvendte lægemidler i Danmark, og midlerne anvendes til behandling af forhøjet kolesterol. Fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 er forbruget af atorvastatin steget med 5,9 mio. DDD (17%), hvilket placerer gruppen på en 1. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst stigning i mængdeforbrug. Forbruget af atorvastatin har været støt stigende siden 2. kvartal 2012, hvor de gennemsnitlige priser faldt som følge af patentudløb og introduktion af billigere generika. Atorvastatin er på 1. pladsen over midler med størst samlet mængdesalg i Danmark. Det stigende forbrug af atorvastatin er især sket på bekostning af lægemidlet simvastatin, hvor forbruget i samme periode er faldende. Simvastatin er dog fortsat det lægemiddel, som flest danskere er i behandling med.

Adrenergika i kombination med anticholinergika (KOL)

Inhalatorerne indeholder en kombination af adrenergika og anticholinergika og bruges til behandling af KOL. Mængdeforbruget af kombinationspræparaterne er steget med 0,7 mio. DDD fra 2. kvartal 2016 til samme kvartal 2017. Stigningen i mængdeforbruget skyldes et øget forbrug af de nyere kombinationspræparater med allerede velkendte luftvejsudvidende lægemidler indenfor gruppen af langtidsvirkende adrenergika (LABA) og anticholinergika (LAMA). Kombinationslægemidlerne har i flere behandlingsvejledninger fået en mere fremtrædende plads i behandlingen af KOL, da de anbefales fremfor LABA/ICS. Samtidig er priserne på kombinationsmidlerne faldet. Faldet i priserne er formentlig et resultat af revurderinger af tilskudsstatus for astma/KOL-lægemidler. Derudover ses også et fald i omsætning og mængdesalg for formoterol i kombination med budesonid og salmeterol i kombination med fluticason, som begge er blandt de hyppigste anvendte LABA/ICS.

Lercanidipin (forhøjet blodtryk)

Lercanidipin bruges til behandling af forhøjet blodtryk, og lægemidlet hører til gruppen af calciumantagonister, som bl.a. også tæller det hyppigt anvendte lægemiddel amlodipin. Fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 er mængdesalget af lercanidipin steget med 0,6 mio. DDD. Forbruget har været støt stigende gennem en længere periode, hvilket formentlig skyldes, at lercanidipin og calciumantagonisten lacidipin ændrede tilskudsstatus fra generelt klausuleret tilskud til generelt tilskud i august 2012. Prisen pr. mængdeenhed er dog væsentlig lavere for lercanidipin end for lacidipin, hvilket kan forklare, at det kun er mængdesalget af lercanidipin, der er steget. Forbruget af amlodipin er dog fortsat næsten 10 gange højere end forbruget af lercanidipin.

Citalopram (antidepressive midler)

Citalopram er et antidepressivt middel af typen selektive serotonin genoptagelses-hæmmere (SSRI). Det er godkendt til behandling af depression og angsttilstande. SSRI er den type af antidepressiva, som anvendes hyppigst i Danmark, og omfatter fluoxetin, citalopram, paroxetin, sertralin, fluvoxamin og escitalopram. I dette kvartal ses et fortsat fald i mængdeforbruget af citalopram på 1,2 mio. DDD. Forbruget af et andet SSRI, sertralin, har i samme periode været stigende. Der er dog fortsat flest personer i behandling med citalopram. Sundhedsdatastyrelsen har sat fokus på forbruget af antidepressiva hos børn og unge medio 2017.

- [Læs mere om antidepressiv medicin i de 3 analyser 'MedicinForbrug – Indblik 2017': 'Laveste antal brugere af antidepressiv medicin de seneste 10 år', 'Færre børn får antidepressiv medicin i 2016' og 'Færre starter i behandling med antidepressiv medicin'](#)

Desogestrel og ethinylestradiol (3. generations p-piller)

Lægemidlerne er 3. generations p-piller med fast kombination af gestoden og ethinylestradiol i alle tabletter. P-pillerne bruges til beskyttelse mod graviditet. Forbruget af 3. og 4. generations p-piller har været faldende igennem flere år som følge af ændrede anbefalinger i 2011, hvor brugen af 2. generations p-piller anbefales som førstevalg til kvinder i alle aldre. Fra 2. kvartal 2016 til 2. kvartal 2017 er mængden for lægemidler med gestoden og ethinylestradiol faldet med 0,7 mio. DDD, hvilket placerer gruppen på en 2. plads over de apoteksforbeholdte lægemiddelgrupper med størst fald i mængdeforbrug. Mængdeforbruget og antallet af personer i behandling med 2. generations p-piller i fast kombination har været støt stigende i samme periode.

Kriterier for udvælgelse af Top 5

Lægemiddelgrupperne til Top 5-listerne for henholdsvis omsætning og mængde er udvalgt på følgende måde:

En lægemiddelgruppe er med, hvis gruppen er steget eller faldet mere end 10 % i omsætning (kr.) eller mængde (DDD / anden mængdeenhed), eller hvis den absolutte stigning har været over 5 mio. kr. pr. mængdeenhed, uanset procentvis ændring. Blandt disse er listen sorteret efter dem med størst absolut ændring i henholdsvis kroner eller mængdeenheder i toppen. Ved udvælgelsen er ikke skelnet mellem, om ændringen er en stigning eller et fald, men i tabellen vises stigninger øverst og fald nederst.

Der er data med i samme tabel for flere ATC-niveauer (ATC-niveau 3, 4 og 5)⁴. Det betyder, at en ændring for lægemidler med et bestemt aktivt stof tæller med på lige fod med en ændring for en hel gruppe af lægemidler. Baggrunden for dette valg er, at nogle ændringer sker for en hel gruppe af lægemidler, mens andre ændringer sker for bestemte lægemidler, og disse ændringer vil ikke nødvendigvis give udslag, hvis man udelukkende ser på den overordnede gruppe af lægemidler.

I de tilfælde, hvor den samme ændring giver udslag på flere ATC-niveauer, så de alle kommer med på Top 5, er kun det ene af niveauerne medtaget på listen. Om det er det overordnede eller mere specifikke niveau, der er mest relevant at vise, afhænger af det enkelte tilfælde.

SE OG HENT DATA OM DET SAMLEDE MEDICINFORBRUG

Se data bag denne udgave af 'MedicinForbrug - Overblik' på eSundhed.dk

Udgiver	Sundhedsdatastyrelsen
Kontakt	medicindata@sundhedsdata.dk
Web-adresse	www.sundhedsdata.dk
Titel	MedicinForbrug - Overblik 2. kvartal 2017

Rapport kan frit refereres med tydelig kildeangivelse

⁴ ATC-koden er en internationalt fastsat kode for indholdsstoffet i lægemidlet (ATC-niveau 5). På ATC niveau 4 er de aktive stoffer grupperet i mindre grupper, og på ATC-niveau 3 er grupperne slået sammen til større grupper.